

ΙΣΤΟΡΙΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Αναγέννηση και Ανθρωπισμός (Α' Μέρος)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τι είναι η Αναγέννηση

• Ένα καλλιτεχνικό και πνευματικό κίνημα που εκδηλώθηκε στην Ευρώπη την εποχή των ανακαλύψεων (15ος και 16ος αι.)

Κύριο χαρακτηριστικό της Αναγέννησης:

η αναβίωση των αξιών της κλασικής αρχαιότητας για τη θεμελίωση ενός καινούργιου κόσμου.

Συμβολή στην Αναγέννηση:

οι Σταυροφορίες και η νέα αστική τάξη, που έστρεψαν το ενδιαφέρον του Δυτικού κόσμου στην ανατολή.

Μια νέα εικόνα του κόσμου

1. Διαμόρφωση νέων αντιλήψεων για τον κόσμο:

❖ Παλαιές αντιλήψεις:

- α) φροντίδα για τη σωτηρία της ψυχής,
- β) αποχή από τις χαρές της ζωής,
- γ) επικράτηση της ιδέας ότι τα πάντα είναι μάταια.

❖ Νέες αντιλήψεις:

- α) φροντίδα για ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και των επιστημών,
- β) επικράτηση της ιδέας της προόδου

2. Ο άνθρωπος γίνεται επίκεντρο του ενδιαφέροντος των λογίων, των σοφών και των καλλιτεχνών.

3. Διαμόρφωση νέας αντίληψης για τη ζωή: το σώμα, η επίγεια ζωή και η ομορφιά αποκτούν ιδιαίτερη σημασία.

4. Κοιτίδα της Αναγέννησης: οι πλούσιες πόλεις της Ιταλίας (Φλωρεντία, Βενετία, Ρώμη, Μιλάνο).

Ο Ανθρωπισμός

- Ο άνθρωπος της Αναγέννησης, για να εκφράσει τις νέες αξίες στράφηκε προς τον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό (δηλ. στη βαθιά μελέτη, μετάφραση και σχολιασμό των αρχαίων συγγραφέων). Η στροφή αυτή προς τη βαθύτερη γνώση της αρχαιότητας ονομάστηκε Ανθρωπισμός. Οι διανοούμενοι οπαδοί του Ανθρωπισμού ονομάστηκαν ανθρωπιστές.

• Οι ανθρωπιστές:

- ✚ Ταξίδευαν σ' όλη την Ευρώπη για να διαδώσουν τις ιδέες του ανθρωπισμού.
- ✚ Είχαν βαθύ θρησκευτικό αίσθημα.
- ✚ Ασκούσαν κριτική στις μεσαιωνικές αντιλήψεις.
- ✚ Αγωνίζονταν για μια καλύτερη κοινωνία.
- ✚ Έγραφαν στη λατινική, αλλά υποστήριζαν και τις εθνικές γλώσσες.

• Οι κυριότεροι ανθρωπιστές και το έργο τους:

Έρασμος:

- α) σατιρίζει τις καταχρήσεις της Εκκλησίας.
- β) Μάχεται υπέρ μιας ειρηνικής Ευρώπης.
- γ) Αποδίδει εξαιρετική σημασία στην Παιδεία.

Τόμας Μορ:

οραματίζεται μια ιδανική πολιτεία, όπου θα βασιλεύουν η ειρήνη, η ισότητα και η ανεκτικότητα.

Ο οικουμενικός άνθρωπος (*homo universalis*)

Οι ανθρωπιστές πιστεύουν ότι ο άνθρωπος πρέπει να είναι **οικουμενικός**, δηλαδή:

- να επιδίδεται σ' όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας,
- να αποκτά πνευματικά, ψυχικά και σωματικά χαρίσματα,
- να καθορίζει μόνος του το πεπρωμένο του με τη γνώση και τον αγώνα του,
- να λαμβάνει α) συνολική μόρφωση μέσα από ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων και β) αγωγή με κατάλληλες μεθόδους.

Γι' αυτό οι ανθρωπιστές:

- α) ιδρύουν πολλά νέα σχολεία, κολέγια, πανεπιστήμια,
- β) διευρύνουν τα προγράμματα σπουδών σ' αυτά,
- γ) εφαρμόζουν νέες μεθόδους διδασκαλίας σ' αυτά.

Η συμβολή των Ελλήνων λογίων στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού

- Οι Έλληνες λόγιοι που κατέφυγαν στη Δύση κυρίως μετά την άλωση της Πόλης:
 - ενίσχυσαν τις ανθρωπιστικές σπουδές,
 - πρόβαλαν τα ελληνικά γράμματα με το διδακτικό και εκδοτικό έργο τους,
 - ενίσχυσαν το ενδιαφέρον των δυτικών για την έκδοση αρχαίων ελληνικών κειμένων και για τη συλλογή αρχαίων χειρογράφων,

- Οι κυριότεροι:

1) Γεώργιος Γεμιστός ή Πλήθων,

2) Βησσαρίων

Η συμβολή της τυπογραφίας στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού

- Διάδοση της Αναγέννησης και Ανθρωπισμού χάρη στην εφεύρεση τυπογραφίας από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο (1450), γιατί:

α) εκδίδονται χιλιάδες τίτλοι βιβλίων σε σύντομο χρονικό διάστημα,

β) τα τυπωμένα βιβλία είναι φθηνότερα και λιγότερο ογκώδη,

γ) η μόρφωση γίνεται προσιτή σε όλο και περισσότερους ανθρώπου